

Член 4

Врз основа на член 6 точка 2 и член 7, од Законот за инвестициски фондови (Службен весник на РМ бр 12/09, бр.24/2011) и член 8 од Статутот на Друштвото за управување со инвестициски фондови ГЕНЕРАЛИ ИНВЕСТМЕНТС АД Скопје, извршните директори на Друштвото на ден 26.11.2020, донесоа:

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ РАБОТИ НА УПРАВУВАЊЕ СО СРЕДСТВА ЗА СМЕТКА НА ИНДИВИДУАЛЕН КЛИЕНТ-СОПСТВЕНИК НА ПОРТФОЛИО И ИНВЕСТИЦИОНО СОВЕТУВАЊЕ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Овие Општи услови за вршење работи на управување со средства за сметка на индивидуален клиент-сопственик на портфолио и инвестиционо советување (во продолжение: Општи услови) ги одредуваат условите и меѓусебните права и обврски на работење на Клиентите и Друштвото за управување со инвестициски фондови ГЕНЕРАЛИ ИНВЕСТМЕНТС АД Скопје (во продолжение Друштвото) при извршување на следните услуги:

- управување со средства за сметка на индивидуален клиент и
- инвестиционо советување на клиенти

Меѓусебните права и обврски помеѓу Друштвото и Клиентот се уредуваат со писмен Договор за вршење работи на управување со средства за сметка на индивидуален клиент (во продолжение: Договор), со што Друштвото и Клиентот со Договорот можат да одредат и дополнителни права и обврски, надвор од претходно одредените обврски со Општите услови.

Член 2

Друштвото и Клиентот во Договорот ги внесуваат податоците, кои на Друштвото му се потребни за извршување на работите управување со средства за сметка на индивидуален клиент и водење на пропишаната евиденција. При давањето на податоците од страна на Клиентот од претходниот став, се смета дека е дадена согласност во смисла на важечкиот закон за чување на личните податоци и согласност за користење на истите од страна на Друштвото во согласност со важечката законска регулатива.

Член 3

Клиентот гарантира за точноста и вистинитоста на сите податоци дадени на Друштвото и одговара за штетата настаната поради неточни, односно невистинити податоци. Друштвото ќе го отфрли склучувањето на Договорот, доколку Клиентот одбие да ги даде потребните податоци од претходниот член.

Согласно член 1, став 1, од овие Општи услови, Друштвото се обврзува наведените работи да ги извршува согласно важечките прописи кои го уредуваат работењето на управување со средства за сметка на индивидуален клиент, прописите за девизно работење, прописите од областа на спречување на перење на пари.

Друштвото ги извршува услугите во врска со управување со средства за сметка на индивидуален клиент во име и за сметка на клиентот со посебно стручно внимание и како добар стопанственик.

Податоците за состојбата и прометот на сметките на Клиентите и другите податоци, дејствија и околности, за кои дознава додека ги извршува услугите, Друштвото ги чува според важечките прописи.

Клиентот и Друштвото се обврзуваат, сите податоци и информации кои произлегуваат од или се во врска со договорите направени врз основа на овие Општи услови, да ги чуваат како деловна тајна. Со исклучок некои од податоците можат да ги обелоденат пред надлежните институции во Република Северна Македонија, а во согласност со постоечката законска регулатива.

Член 5

Друштвото при извршување на услугите наведени во Член 1, во целост внимава на интересите на Клиентот. Друштвото го известува Клиентот за расположливи јавни информации за хартиите од вредност, издавачот, состојбата на пазарот за хартии од вредност и со други за нејзе познати околности, како и за вложувањата и ризиците поврзани на истите, кои се важни за одлуката за Клиентот во врска со услугите и вложувањата во хартите од вредност.

Вложувањата во хартии од вредност се ризични и може да се случи Клиентот поради лошите пазарни услови, зависни од односот на пазарите на пари и пазарите на девизи, движењето на каматните стапки, односот на светските пазари на капитал и другите влијателни фактори од работењето, бонитетот на издавачот на хартите од вредност и друго, при продажба на хартиите од вредност да даде налог за тргување со хартии до вредност по пониска цена на хартијата од вредност од цената по која за неа е платено за време на купувањето. Купувачот на хартиите од вредност е изложен на ризикот на неисполнување на обврските на издавачот и останатите ризици, кои произлегуваат од движењата на пазарот. Помеѓу поважните ризици често се вбројуваат пазарниот ризик, ликвидносниот ризик, ризикот на менување на каматни стапки, кредитниот ризик, ризикот на менување на пазарните услови, ризикот на реинвестирање и ризикот на валута:

Пазарниот ризик е поврзан со движењето на цената на хартиите од вредност, поради што се случува лесно нивната цена при продажбата да е пониска од цената при купувањето, што значи капитална загуба за Клиентот;

Ликвидносен ризик значи купувачот поради недостиг на пари во оптек, хартиите од вредност во бараниот момент да не може да ги продаде, односно ќе ги продаде по пониска цена;

Менување на каматните стапки влијае на цената на хартиите од вредност, уште повеќе на должничките хартии

од вредност. Овие хартии се почувствителни на ризикот од реинвестирање на исплатените купони, пред доспевање на хартиите од вредност и на движењето на девизите на пазарите на девизи.

Кредитен ризик се појавува кај должничките хартии од вредност и претставува веројатност издавачот на таквите хартии од вредност да не може да ја извршува обврската која произлегува од овој вид на хартии од вредност.

На менување на пазарните односи влијаат исто така и законодавните правила, уште повеќе во областа на уредување на пазарот на пари и пазарот на капитал, како и во областа на даноците и во областа на меѓународното работење и меѓународниот проток на капитал.

Валутниот ризик е последица на движењето на девизните курсеви, кои лесно се намалуваат или пак целосно ја уништуваат капиталната добивка добиена со продажбата на хартиите од вредност.

Цената на хартиите од вредност односно вредноста на вложувањата во име и за сметка на Клиентот зависи исто така и од глобалните политички односи, политичките односи во одредени региони или пак држави, од природните и еколошките несреќи, војни и други конфликтни ситуации, кризи и други однапред непредвидливи ситуации.

Друштвото не може да му гарантира на Клиентот за добивката од хартиите од вредност и не одговара пред Клиентот или пред било кое трето лице за можната непосредна или посредна штета, обврска и/или загуба настаната како последица од извршувањето на Општите услови или договорите кои се склучени, освен во случаи кои се определени со Општите услови или со договорите. Исто така Друштвото не презема одговорност за последиците кои се резултат на одлуките на Клиентот во врска со договорите наведени во Општите услови и не презема одговорност за последиците кои се резултат од злоупотреба во врска со хартиите од вредност сторена од трети лица на Клиентот преку Друштвото.

Член 6

Друштвото е должно да му предочи на Клиентот за можен конфликт на интереси помеѓу Клиентот и Друштвото, односно интересите на другите клиенти на Друштвото, при што Друштвото не издава доверливи информации и податоци кои се вбројуваат во деловна тајна. Друштвото го организира своето работење на тој начин што обезбедува ограничување на можниот конфликт на интереси помеѓу Клиентите, Друштвото и вработените на Друштвото на најниско можно ниво.

Во случај да дојде до конфликт на интереси на Клиентите со интересите на Друштвото, Друштвото може да го отфрли потпишувањето на Договорот односно прифаќањето на налозите на Клиентот.

2. НАДОМЕСТОК ЗА ВРШЕЊЕ НА РАБОТИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО СРЕДСТВАТА ЗА СМЕТКА НА ИНДИВИДУАЛЕН КЛИЕНТ И НАЧИН НА ПРЕСМЕТКА

Член 7

Надоместоци за вршење на работи на управување со средства за сметка на индивидуален клиент, кои паѓаат на товар на клиентот и се утврдени согласно важечкиот

Тарифник за висина на надоместоци за вршење на работи за управување со средствата за сметка на индивидуален клиент. (во понатамошен текст: Тарифникот) се:

Влезна провизија - Друштвото наплаќа влезна провизија по исполнување на условите утврдени во Член 17, став 2 од овие Општи услови. Клиентот се согласува да му се наплати влезна провизија на уплатените средства од паричните средства во Портфолиото, врз основа на извршена уплата. Влезната провизија се пресметува со примена на формулата:

$$\text{влезна провизија} = \text{вкупно инвестирани средства} \times \% \text{ на влезна провизија}$$

Провизија на успех – Друштвото наплаќа провизија на успех на вкупната добивка која ќе се утврди во пресметката согласно член 9 од Договорот. Провизијата на успех се пресметува квартално, а наплатата на пресметаниот износ се врши по завршување на пресметковниот период од средствата на клиентот. Доколку на денот на пресметката нема доволно парични средства, надоместокот се наплатува со продажба од останатите средства во Портфолиото. За премстка на провизија на успех се применува следната формула:

$$\text{ПУ} = [\text{ВП}(t) - \text{ВП}(\text{max})] \times \% \text{ на ПУ}$$

каде што:

ПУ = провизија на успех

ВП(t) = вредност на нето имотот на индивидуалното портфолио на крајот на периодот

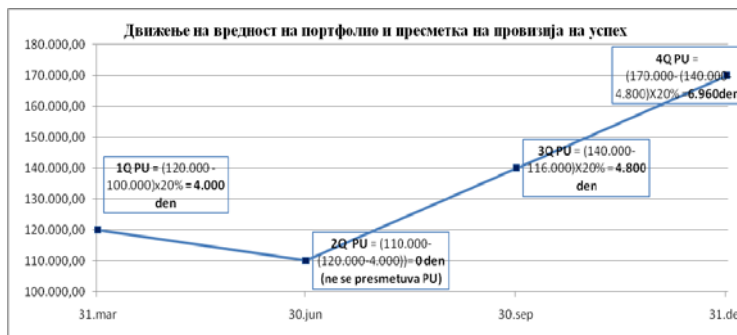
ВП(max) = највисока пресметана вредност на нето имотот на индивидуалното портфолио намалена за претходно наплатена провизија

Пример за пресметка на провизија на успех:

-Друштвото наплатува 20% провизија за успех

-Почетна вредност на портфолио = МКД 100,000.00

	<u>31.03</u>	<u>30.06</u>	<u>30.09</u>	<u>31.12</u>
ВП(t)	120,000.00	110,000.00	140,000.00	170,000.00
ВП(max)	100,000.00	116,000.00	116,000.00	135,200.00
ПУ	4,000.00	0.00	4,800.00	6,960.00

Управувачка провизија – Друштвото за управување ќе наплатува управувачка провизија на месечно ниво согласно Тарифникот за висина на надоместоци за вршење на работи на управување со средствата за сметка на индивидуален клиент. Доколку на денот на пресметката нема доволно парични средства, надоместокот се наплатува со продажба на останатите средства во Портфолиото.

Друштвото нема да наплаќа **излезна провизија**.

При секоја трансакција со финансиски инструменти, Друштвото ќе ги пресметува и наплаќа надоместоците на посредничка куќа, МБХВ, ЦДХВ, КХВ согласно нивните важечки тарифниции. Во случај на тргување со хартии од вредност во странство ќе се наплатуваат надоместоците на посреднички куќи и надоместоците согласно важечката тарифа на услугите што ги врши банката која ќе врши старателски услуги.

Даноците не се вклучени во надоместокот за извршување на услугите за Клиентот и се пресметуваат согласно важечкото законодавство.

Тарифникот за висина на надоместоци за водење портфолио за сметка на индивидуален клиент на Друштвото го донесува и менува Одборот на директори со Одлука. Друштвото го известува Клиентот за измените на Тарифникот на услугите на начин одреден во член 8, став 2 од Општите услови, освен во случај кога Друштвото и Клиентот се договорот на друг начин.

Кога надоместокот за извршување на услугите не е одреден со Тарифникот за висина на надоместоци за водење портфолио за сметка на индивидуален клиент, Друштвото и Клиентот го одредуваат тоа со договор. Извршните директори на Друштвото во согласност со работната политика може со одлука за одредени случаи да ги намалат надоместоците од Тарифникот на Друштвото.

Член 8

Пред склучување на договор Друштвото на Клиентот му дава копија од Општите услови. Општите услови и Тарифникот на Друштвото се секогаш на увид на Клиентот и се објавени на видно и достапно место во секоја просторија, каде Друштвото соработува со Клиентот.

За менување на Општите услови Друштвото го известува Клиентот со објава на интернет страницата www.general-investments.mk, како и со објавување на видно место во просториите каде што се соработува со Клиентот. Доколку Клиентот пред извршување на следната трансакција односно најдоцна до 15 дена од објавата не поднесе приговор, се смета дека се согласува со нивната содржина.

Доколку Клиентот даде приговор во определениот рок од претходниот став ќе се смета дека го откажал договорниот однос.

Рокот за откажување изнесува 15 дена од преземање на писмениот приговор на Клиентот.

Член 9

Ако со овие Општи услови, со договорот за управување со портфолио и/или договорот за инвестиционо советување или законските одредби не е определено поинаку, Клиентот самиот е одговорен за плаќањето на даноците, таксите и другите јавни давачки поврзани со управување со портфолио и/или инвестиционо советување.

Член 10

Времето на траење на договорениот однос Друштвото и Клиентот го одредуваат со договор.

3. УПРАВУВАЊЕ СО СРЕДСТВА И ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

Член 11

Управувањето со средствата, како и со хартии од вредност ги опфаќа услугите на Друштвото да ги инвестира паричните средства на Клиентот во хартии од вредност или да ги превземе под управување хартиите од вредност сопственост на Клиентот, и да управува со портфолиото во согласност со договорената политика на вложување и со цел диверзификација на ризикот, а за истото наплатува провизија.

Член 12

Пред склучување на Договорот за управување, Друштвото прави идентификација на Клиентот и ги добива неговите податоци во согласност со член 2 од овие Општи услови. Договорот за управување се потпишува во писмен облик. Во Договорот, Друштвото и Клиентот ги определуваат и следниве точки:

- износот на парични средства што клиентот му ги доверува на друштвото за управување,
- политиката на вложување на клиентот,
- изјава на клиентот во која наведува дека ги разбира условите и преземените ризици од инволвираноста во тргувањето со финансиските инструменти,
- видот, содржината и фреквенцијата на доставување на извештаите за извршените активности од страна на друштвото за управување до клиентот,
- висината на надоместокот за вршењето на работи на управување со средствата за сметка на индивидуалниот клиент и начин на пресметување на истиот и
- можност за клиентот да го поништи договорот склучен со друштвото за управување.

Член 13

Друштвото и Клиентот ја одредуваат политиката на вложување така што определуваат:

- вид на вложувања согласно Член 66 од Законот за инвестициски фондови
- други околности, кои се важни за одредување на степенот на ризик на налозите;

Врз основа на информацијата од член 5 од Општите услови, Клиентот самостојно ја донесува одлуката за политиката на вложување, додека Друштвото не презема никаква одговорност за последиците од оваа одлука на Клиентот.

Клиентот исто така може да одреди политика на вложување на тој начин што одлуката за нејзино формирање би го препуштила на процена на Друштвото. Во овој случај Друштвото е должно политиката на вложување да ја формира на начин за кој мисли дека најдобро ќе одговара на интересите на Клиентот. Вложувањата во хартии од вредност се ризични, за што Клиентот мора да биде свесен и да ги прифати ризиците, како што е наведено во член 5 од Општите услови, а ова

е причината поради која Друштвото не гарантира приход од управувањето.

Член 14

Друштвото не ја сноси одговорноста во случај кога Клиентот покрај хартиите од вредност што ги поседува со Портфолиото кое е управувано од Друштвото, поседува хартии од вредност во портфолија водени од други посредници на пазарот на капитал или поседува други хартии од вредност како резултат на индивидуално купување на Клиентот, а кој за истите хартии од вредност не го известил писмено Друштвото и со тоа без предходно знаење на Друштвото е надминат лимитот за поседување на акции за кои е потребно да се спроведе процедура согласно Законот за превземање на акционерски друштва, Законот за Банки или други закони.

Член 15

Друштвото на Клиентот му испраќа Извештај со Пресметка на вредноста на Портфолиото, Пресметка за провизијата на успех и/или управувачка провизија и Листа на извршените трансакции во изминатиот период.

Датумот на известување на Клиентот се наведува во Договорот за управување со портфолио.

Известувањата се испраќаат на адресата наведена во Договорот.

4. ПРЕСМЕТКА НА ВРЕДНОСТА НА ПОРТФОЛИОТО

Член 16

Друштвото пресметката на вредноста на портфолиото ја врши согласно Правилникот за утврдување на нето вредноста на имотот на отворен и затворен инвестициски фонд и за пресметување на нето вредноста на имотот по удел или по акции во инвестицискиот фонд од Комисија за хартии од вредност на РСМ (Сл. Весник на РМ бр. 111/2009), Друштвото месечно ја пресметува вкупната вредност на портфолиото со кое управува, ги утврдува сите обврски настанати пред утврдувањето на нето вредноста и ја пресметува нето вредноста на портфолиото.

Вкупната вредност на портфолиото на денот на вреднување претставува збир на вредноста на сите видови средства кои согласно член 66 од Закон за инвестициски фондови се пропишани како дозволени вложувања. Нето вредноста на портфолиото се пресметува врз основа на пазарните вредности на хартиите од вредност, финансиските инструменти, депозитите во овластените банки и други имотни вредности, со одземање на утврдените обврски.

Официјалните цени за сопственичките и долгорочни должнички хартии од вредност со кои се тргува на пазарите се одедуваат согласно Правилникот за утврдување на нето вредноста на имотот на отворен и затворен инвестициски фонд и за пресметување на нето вредноста на нето имотот по удели или по акции во инвестициски фонд од Комисија за хартии од вредност на РСМ (Сл.Весник на РМ бр.111/2009).

За цена на уделите во инвестициските фондови се зема последната цена која е официјално објавена од страна на Друштвото за управување со инвестициски фондови. Вкупната вредност на орочените депозити се пресметува согласно каматните стапки на банката со примена на претходно утврдена метода за пресметување на камата.

5. ИЗНОС НА СРЕДСТВА ВО ПОРТФОЛИО

Член 17

Портфолиото на Клиентот го сочинуваат предадените парични средства и хартии од вредност на управување. Почетната вредност на портфолиото на Клиентот треба да биде во висина од најмалку 10.000 евра во денарска противвредност според среден курс на НБРСМ, на денот на уплатата, а се одредува како збир од назначените парични средства на Клиентот и предадените хартии од вредност. При тоа цената на сопственичките и долгорочни должнички хартии од вредност се утврдува според Правилникот за утврдување на нето вредноста на имотот на отворен и затворен инвестициски фонд и за пресметување на нето вредноста на нето имотот по удели или по акции во инвестициски фонд од Комисија за хартии од вредност на РСМ (Сл.Весник на РМ бр.111/2009).

Почетното портфолио на Клиентот врз основа на Договор го утврдува Друштвото и во рок од два работни дена по префрлање на Договорените парични средства и хартии од вредност на Клиентот се издава пресметка за почетната вредност на портфолиото само доколку во портфолиото се внесуваат хартии од вредност.

Доколку клиентот уплати износ под 10.000 евра, истиот со Изјава се задолжува во одреден временски период да го исполни минимално предвидениот износ на портфолиото.

Тековната вредност на портфолиото на Клиентот се утврдува според официјалните цени за сопственичките и долгорочни должнички хартии од вредност со кои се тргува на пазарите се одедуваат согласно Правилникот за утврдување на нето вредноста на имотот на отворен и затворен инвестициски фонд и за пресметување на нето вредноста на нето имотот по удели или по акции во инвестициски фонд од Комисија за хартии од вредност на РСМ (Сл.Весник на РМ бр.111/2009) за секој инструмент поединечно.

Член 18

Доколку Клиентот ја зголемува вредноста на портфолиото со префрлување на паричните средства односно со префрлување на хартиите од вредност во сопственото портфолио, новата вредност на портфолиото се утврдува, така што се зема највисоката утврдена пресметана вредност на портфолиото од првичната уплата пред зголемувањето, зголемена за сумата од парични средства и префрлените хартии од вредност, кои се вреднуваат во согласност со член 16. Друштвото прави пресметка за новата вредност на Портфолиото.

Член 19

Доколку Клиентот ја намалува вредноста на портфолиото, така што Друштвото според негов налог ги продава хартиите од вредност од портфолиото и ги префрла средствата во денари на сметката на Клиентот

или му ги предава хартите од вредност од портфолиото, новата вредност на портфолиото се утврдува така највисоката утврдена пресметана вредност на портфолиото од првичната уплата, пред намалувањето намалена за сумата од паричните исплаќања или предадените хартии од вредност, кои се вреднуваат во согласност со член 16. Друштвото прави пресметка за новата вредност на Портфолиото.

Член 20

Во случај на откажување на Договорот, Портфолиото на Клиентот се ликвидира така што Друштвото на Клиентот му ги предава сите хартии од вредност од РСМ на неговата обична сметка во ЦДХВ, а хартиите од вредност кои котираат на странските берзи се продаваат (впаричуваат) и паричните средства добиени од продажбата се префрлаат на трансакциската сметка на Клиентот.

Член 21

Доколку Клиентот не ги измири настанатите обврски кон Друштвото, истото има право со еднострана изјава за измирување да ги измири своите барања од Клиентот, односно Друштвото за исполнување на своите барања кон Клиентот има право врз неговите хартии од вредност во управување, да може да го реализира во согласност со прописите и да се исплати од сумата добиена со продажбата на хартиите од вредност.

Член 22

Домашните хартии од вредност, кои се предмет на управување, се водат на посебна сметка на Клиентот во ЦДХВ. Хартиите од вредност кои котираат на странските берзи се водат на посебна старателска сметка.

6. ПОМОШНИ УСЛУГИ ВО ВРСКА СО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

Инвестициско советување

Член 23

Услугите на инвестиционото советување ги опфаќаат советувањето на Клиентот при вложување на средствата во сопственост на клиентот.

Врз основа на инвестиционото советување Клиентот самостојно донесува одлука за вложување на средствата во негова сопственост. Вложувањата во хартии од вредност се ризични, затоа Клиентот мора да е свесен и треба да го прифати ризикот, како што е наведено во член 5 од наведените Општи услови. Затоа Клиентот и покрај инвестиционото советување кое го нуди Друштвото, при продажба на хартијата од вредност за чие купување се одлучил врз основа на инвестиционото советување, може да биде продадена по пониска цена од онаа која ја платил при купувањето.

Надоместоците за вршење на Услугите на инвестиционото советување, кои паѓаат на товар на клиентот се утврдени согласно важечкиот

Тарифник за висина на надоместоци за вршење на работи за управување со средствата за сметка на индивидуален клиент.

Кога надоместокот за извршување на услугите не е одреден со Тарифникот за висина на надоместоци за водење портфолио за сметка на индивидуален клиент, Друштвото и Клиентот го одредуваат тоа со договор. Извршните директори на Друштвото во согласност со работната политика може со одлука за одредени случаи да ги намалат надоместоците од Тарифникот на Друштвото.

7. РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИ

Член 24

Евентуалните спорови од Договорните односи, кои се темелат врз овие Општи услови, Клиентот и Друштвото ќе ги решаваат спогодбено.

Доколку спогодбено не го решат спорот договорните страни истиот ќе го решаваат пред надлежниот суд во Скопје.

8. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 25

Доколку некоја од овие одредби е спротивна на важечките законски и подзаконски прописи, ќе се применуваат законските и подзаконските прописи.

Член 26

Во случај на промена на соодветните прописи и/или одлуки на било кој орган на власта, односно орган со јавни овластувања, кои влијаат на исполнувањето на обврските на Друштвото според овие или во врска со овие Општи услови (во продолжение: промена на прописи), Друштвото според сопствена проценка и одлука има право:

- да ги промени, односно дополни овие Општи

услови

- да го откаже наведениот Договор во случај на несогласување на Клиентот со тие промени.

Член 27

Друштвото сите промени, односно дополнувања на овие Општи услови ги објавува на својата интернет страница, при што промените, односно дополнувањата на Клиентите им се на располагање за увид и во канцеларијата на Друштвото.

Извршни директори

Лазе Камчев

Весна Каркинска

